

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) 2021

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac mae wedi'i osod gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 15) 2021.

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

6 Awst 2021

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio [Rheoliadau Diogelu Iechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Rhif 5\) \(Cymru\) 2020](#) ("y prif Reoliadau") a [Rheoliadau Diogelu Iechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Swyddogaethau Awdurdodau Lleol etc.\) \(Cymru\) 2020](#).

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys a amlinellir yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i drafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion sydd wedi'u nodi yn y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a berir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, mae'r Llywodraeth o'r farn bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaenu clefydau heintus a/neu fod hawl i wneud yr ymyriad ar y sail ei fod yn ceisio cyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur.

Mae Erthygl 5 (yr hawl i ryddid), Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol), Erthygl 9 (rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd), Erthygl 11 (rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo) yn cael eu cyffwrdd gan y prif Reoliadau.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os oes angen gwneud hynny mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid cyfiawnhau'r holl gyfyngiadau a gofynion o'r fath ar y sail mai eu bwriad yw cyflawni nod cyfreithlon, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Hefyd, mae angen cydbwysu unrhyw ymyrraeth â'r hawliau hyn â rhwymedigaethau cadarnhaol y Wladwriaeth o dan Erthygl 2 (yr hawl i fywyd). Mae addasu'r cyfyngiadau a'r gofynion o dan y prif Reoliadau drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur er mwyn atal lledaeniad y coronafeirws.

Mae'r Rheoliadau diwygio hyn yn lleihau ymyrraeth y cyfyngiadau a'r gofynion o dan y prif Reoliadau â'r hawliau unigol hynny ymhellach.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf 1984, a rheoliadau a wneir oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud o dan adrannau 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P(2) o Ddeddf 1984. Caiff rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn eu hamlinellu yn y [Memorandwm Esboniadol](#) ar gyfer y prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad sy'n parhau i iechyd y cyhoedd a berir gan nifer achosion a lledaeniad y coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) sy'n achosi'r clefyd a elwir yn COVID-19.

Roedd y prif Reoliadau a wnaed ar 18 Rhagfyr 2020 yn nodi cyfyngiadau a gofynion a fydd yn berthnasol i bedair gwahanol Lefel Rhybudd a chaiff y Lefelau Rhybudd eu hamlinellu yn y [Cynllun Rheoli'r Coronafeirws](#). Diweddarwyd y cynllun hwn ar 14 Gorffennaf 2021 i nodi sut y bydd Cymru'n symud y tu hwnt i Lefel Rhybudd 1 i set o gyfyngiadau sylfaenol, a elwir yn Lefel Rhybudd Sero.

Ar 17 Gorffennaf cwblhaodd Cymru gyfan y broses o symud yn raddol i Lefel Rhybudd 1.

Mae'r Rheoliadau hyn nawr yn diwygio'r prif Reoliadau ymhellach fel na fydd unrhyw lefel rhybudd mewn grym yng Nghymru o 6.00am ar 7 Awst ymlaen. Mae hyn yn golygu nad yw'r un o'r cyfyngiadau a'r gofynion yn Atodlenni 1 i 4 i'r prif Reoliadau mewn grym. O ganlyniad:

- caiff yr holl gyfyngiadau a therfynau cyfreithiol presennol ar nifer y bobl a gaiff ymgynnull (gan gynnwys mewn cartrefi preifat, mannau cyhoeddus a digwyddiadau) eu dileu; ac
- nid oes unrhyw ofynion i unrhyw fathau penodol o fusnesau neu wasanaethau gau, felly caiff clybiau nos a lleoliadau adloniant oedolion ailagor.

Er nad oes yr un o'r cyfyngiadau a'r gofynion lefel rhybudd a nodir yn Atodlenni 1 i 4 o'r prif Reoliadau yn gymwys ar hyn o bryd, mae'r cyfyngiadau a'r gofynion eraill yn parhau, yn amodol ar ddiwygiadau penodol. Fel y nodir yn y Nodyn Esboniadol i'r Rheoliadau (a wneir heddiw) mae hyn yn cynnwys:

...gofynion ar bersonau sy'n gyfrifol am fangreoedd rheoleiddiedig i gymryd mesurau rhesymol i leihau'r risg o ddod i gysylltiad â'r coronafeirws yn y mangreoedd, a gofynion i wisgo gorchuddion wyneb ar drafnidiaeth gyhoeddus ac mewn mannau cyhoeddus penodol o dan do.

Cyfrifoldeb pob gweithredwr busnes a sefydliad fydd penderfynu, ar sail canlyniad ei asesiad risg, pa fesurau rhesymol y dylai eu rhoi ar waith i reoli lledaeniad y coronafeirws (gan gynnwys mewn perthynas â chyfyngu ar gysylltiad corfforol agos rhwng personau yn y safle). Mae hyn yn golygu y gall fod angen i'r rheini sy'n gyfrifol

am y safle bennu terfynau ar nifer y bobl a gaiff ymgynnull, ac ar gapasiti digwyddiadau.

O dan y Rheoliadau, ni fydd yn ofynnol mwyach i wisgo gorchuddion wyneb mewn lleoliadau lletygarwch.

Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn diwygio (o ddechrau 7 Awst ymlaen) y gofynion i berson hunanynysu ar ôl cael ei hysbysu gan swyddog olrhain cysylltiadau ei fod wedi cael cysylltiad agos â pherson sydd wedi cael canlyniad positif am y coronafeirws. Ni fydd yn ofynnol mwyach i bersonau o dan 18 oed hunanynysu ar ôl cael hysbysiad o'r fath, ac ni fydd yn ofynnol mwyach i oedolion hunanynysu ar ôl i swyddog olrhain cysylltiadau gysylltu â nhw os ydynt:

- a) wedi cael y ddau ddos o frechlyn yn erbyn y coronafeirws (yn y DU) o leiaf 14 diwrnod cyn iddynt gael hysbysiad o'r fath; neu
- b) yn cymryd rhan mewn treial clinigol yn y DU o frechlyn yn erbyn y coronafeirws.

Os bydd person yn cael ei hysbysu ei fod wedi cael canlyniad positif am y coronafeirws, rhaid iddo barhau i hunanynysu. Nid yw'r Rheoliadau hyn yn newid y gofyniad hwnnw.

Yn ogystal â gwneud mân ddiwygiadau technegol a chanlyniadol i'r prif Rheoliadau, mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn diwygio dyddiad dod i ben y prif Rheoliadau a Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Swyddogaethau Awdurdodau Lleol etc.) (Cymru) 2020 i 26 Tachwedd 2021.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad parhaus sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd cyhoeddus brys, nid oes ymgynghoriad cyhoeddus wedi'i gynnal mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol ac asesiadau effaith eraill

Nid oes asesiad effaith rheoleiddiol wedi'i lunio mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd bod angen eu rhoi ar waith ar fyrder. Fodd bynnag, paratowyd ac ystyriwyd asesiad effaith cryno fel rhan o'r broses adolygu 21 diwrnod ar gyfer y coronafeirws er mwyn llywio'r penderfyniadau a wnaed. Caiff yr asesiad effaith cryno ei gyhoeddi cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl.